

Bilförsäkring

Försäkringsvillkor • 2012-12-01

Innehåll – Aktsam Bilförsäkring

A. Din försäkrings giltighet

---

1. Hur du kan kombinera din försäkring	5
2. Klassificering av motorfordon	5
3. Vem försäkringen gäller för	6
4. Var försäkringen gäller	6

B. Allmänna villkor

---

1. Trafikförsäkring	7
2. Gemensamma bestämmelser och Försäkrad egendom	13
3. Brand	16
4. Glasrutor	17
5. Stöld och inbrott	17
6. Motor och elektronik	20
7. Krishjälp	24
8. Bärgning	24
9. Rättsskydd	26
10. Reseavbrott för husvagn	30
11. Vagnskada	31

C. Valfri tilläggsförsäkring

---

1. X-traförsäkring	33
2. Assistansförsäkring	37

D. Särskilda villkor

---

1. Avställningsförsäkring	38
2. Husvagn	39
3. Lätt släp	40
4. Särskilt stöldskydd – larm	40
5. Särskilt stöldskydd – elektroniskt stöldskydd	40
6. Särskilt stöldskydd – spårändarutrustning	40

E. Ersättning och värdering

---

1. Ersättnings- och värderingsregler	41

F. Premien för din försäkring

---

1. Hur din premie bestäms	44

G. Försäkringsregler

---

1. Försäkringsregler	45
2. Avtalet	45
3. Premie	47
4. Begränsningar av vårt ansvar	48
5. Reglering av skada	50
6. Preskription av rätt till ersättning	52
7. Regler i särskilda fall	53

H. Om du inte tycker som vi

---

1. Vad du gör om du inte tycker som vi	56

A. Din försäkrings giltighet

A.1 Hur du kan kombinera din försäkring

Tabellen nedan visar vilka delar som ingår i försäkringen för respektive fordon. Innehållet i ditt försäkringsskydd varierar beroende på om du har valt trafik-, halv, eller helförsäkring.

	PERSONBIL	HUSVAGN	SLÄP
Ansvar		X	X
Trafik	X		
Brand	X	X	X
Glasrutor	X	X	X
Stöld och inbrott	X	X	X
Krishjälp	X		
Motor och elektronik	X		
Reseavbrott		X	
Bärgning	X		
Rättsskydd	X	X	X
Vagnskada	X	X	X

*) begränsning finns beträffande bilens ålder och mätarställning.

Halvförsäkring för personbil består av trafikförsäkring, brand, glasrutor, stöld och inbrott, krishjälp, motor och elektronik, bärgning och rättsskydd. *Helförsäkring* innehåller dessutom vagnskada.

Valfritt tillägg

Här visas vilka fordon som kan teckna tilläggsförsäkringen.

	PERSONBIL	HUSVAGN	SLÄP
X-tra försäkring	X		
Assistansförsäkring	X		

A.2 Klassificering av motorfordon

Försäkringsvillkoren gäller för de fordonsklasser som anges nedan.

FORDON	FORDON
Personbil	Personbil som inte används i yrkestrafik och inte hyrs ut yrkesmässigt för kortare tid än 1 år.
Lätt släp	Lätt släp, högst 2 000 kg, till personbil och lätt lastbil.
Husvagn	Husvagn som inte hyrs ut yrkesmässigt.

A.3 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare och ägare till objektet. Med ägare avser vi den verkliga, civilrättslige ägaren, se avsnitt B.2 Försäkrat intresse.

Försäkringens begränsningar och aktsamhetskrav gäller även om du lånar ut fordonet. Se "Identifikation med den försäkrade" Avsnitt G - Försäkringsregler.

Trafikförsäkring och Bärning gäller även för passagerare i fordonet. När vi i försäkringsvillkoret skriver du och dig menar vi samtliga som försäkringen gäller för.

När vi skriver du och dig menar vi den som ingått avtal om försäkring med oss, det vill säga försäkringstagare.

A.4 Var försäkringen gäller

Hela försäkringen gäller i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island. Den gäller också i de flesta länder i Europa och vissa länder runt Medelhavet som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet. I vissa av dessa länder krävs internationellt försäkringsbevis, grönt kort, vilket vi utfärdar på begäran. Försäkringen gäller också under transport mellan länder inom giltighetsområdet.

Om svensk medborgare eller person som har sin hemvist i Sverige tillfogas skada till följd av trafik med svenskregistrerat fordon gäller trafikförsäkringen enligt trafikskadelagen i hela världen, även i de länder som inte är anslutna till gröna kortsystemet.

B. Allmänna villkor

B.1 Trafikförsäkring

Syfte

Syftet med trafikförsäkringen är att säkerställa trafikskadelagens krav på att:

- alla personer som skadas i trafiken med motorfordon har rätt till ersättning, oberoende av vem felet är.
- skada till följd av trafik som ditt motorfordon orsakar genom förarens vållande på annat motorfordon i trafik ska ersättas.
- skada som ditt motorfordon orsakar på annans egendom (ej motorfordon i trafik) ska ersättas.

Trafikförsäkringen är obligatorisk. Du måste ha den enligt lag, såvida inte ditt motorfordon är avställt eller på annat sätt inte omfattas av trafikskadelagen. Om du inte tecknat trafikförsäkring eller betalar premien kan du bli krävd av Trafikförsäkringsföreningen på en avgift som är betydligt högre än premien. Trafikförsäkringen ersätter skador upp till 300 Mkr. På följande sidor återges i sammanfattning de viktigaste reglerna i trafikskadelagen.

När gäller inte trafikförsäkringen

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i Trafikskadelagen. Lagen tillämpas inte på

- motordrivet fordon som är avsett att föras av gående,
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde,
- motorredskap med en tjänstevikt av högst 2000 kg som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som varken är eller bör vara registrerat i vägtrafikregistret

Vad som ersätts via din trafikförsäkring

Vid skada till följd av trafik med det försäkrade fordonet ersätts:

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Personskada</p> <ul style="list-style-type: none"> • Person i fordonet. • Person utanför fordonet. 	
<p>Fordonsskada</p> <p>Skada på annans fordon i trafik om det kan bevisas att ditt fordons förare vållat skadan.</p>	<p>Fordonsskada</p> <p>Skada på ditt eget fordon.</p>
<p>Skada på övrig egendom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egendom utanför fordonet om den tillhör annan än dig själv eller ditt fordons brukare/förare. • I samband med personskada ersätts föräres eller passagerares kläder eller andra tillhörigheter som bars eller medfördes för personligt bruk vid skadetilfället. Ersättningen är högst 25 % av prisbasbeloppet per person. 	<p>Skada på övrig egendom</p> <p>Egendom utanför fordonet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om den tillhör dig själv eller ditt fordons brukare/förare såvida inte skadan vållats genom olovligt brukande av ditt fordon. • Som transporterats på/med ditt fordon. <p>Egendom i fordonet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transporterat gods. • Pengar, smycken eller värdehandlingar.

Ersättningens storlek

FULL ERSÄTTNING	NEDSATT ERSÄTTNING
Personskador	
<p>Med de undantag som anges i högra kolumnen får den drabbade full ersättning, även om han eller hon själv har skuld i det som hänt.</p>	<p>I följande fall kan ersättningen sättas ned (jämkas):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Om den som körde ditt fordon: <ul style="list-style-type: none"> • var straffbart påverkad av alkohol eller annat medel än alkohol i kombination med vårdslöshet. • medverkat till skadan genom grov vårdslöshet eller orsakat skadan med uppsåt. 2. Om annan person: <ul style="list-style-type: none"> • medverkat till skadan genom grov vårdslöshet eller orsakat skadan med uppsåt.
Egendomsskador	
<p>Om den drabbade är utan skuld betalas full ersättning.</p> <p>Utvidgad ersättningsrätt</p> <p>I andra fall än de som anges i högra kolumnen betalas full ersättning upp till 25 % av prisbasbeloppet även om den drabbade har skuld i det som hänt.</p> <p>För den del av skadan som överstiger 25 % av prisbasbeloppet jämkas ersättningen enligt trafikskadelagen.</p>	<p>Om den drabbade är medvållande, kan ersättningen sättas ned (jämkas). Den utvidgade ersättningsrätten gäller inte vid skada på:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) motordrivet fordon. b) fordon som är kopplat till motordrivet fordon. c) spårbundet fordon. d) egendom som transporteras med fordon enligt a–c. e) egendom som tillhör dig själv eller ditt fordons brukare eller förare. f) egendom om dess ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.

Om du krävs på ersättning

- Du ska snarast anmäla kravet till oss.
- Du ska följa våra anvisningar.
- Du får inte själv åta dig att betala ersättning.
- Du ska genast underrätta oss om du blir instämd till domstol.
- Om du utan vår tillåtelse
  - medger ersättningskyldighet.
  - godkänner ersättningsbelopp, eller
  - betalar ersättning är detta inte bindande för oss.
- Om du vid rättegång inte följer våra anvisningar blir domen inte bindande för oss.

Hur vi hanterar ersättningskraven

Om skadan kan ersättas av försäkringen gäller följande:

- Vi utreder om du är ersättningskyldig.
- Vi förhandlar med den som kräver ersättning.
- Vi för din talan när du måste svara i rättegång angående trafikskadeersättning och betalar dina rättegångskostnader, så långt de är skäliga och sammanfaller med våra intressen i rättegången.
- Vi betalar den ersättning, som du är skyldig att utge enligt trafikskadelagen.

Din medverkan vid personskadereglering

Vid reglering av personskada som kan ersättas genom trafikförsäkring hos oss ska du medverka till utredning av skadan och dess följder genom att lämna de uppgifter och handlingar som behövs för skaderegleringen samt lämna fullmakt till oss att hos sjukhus och andra vårdinrättningar inhämta de handlingar och den utredning i övrigt som behövs för skaderegleringen.

Hur vi ersätter kostnader för juridiskt biträde vid personskadereglering

ALLMÄNT

Om du vid trafikolycka drabbas av personskada som ska ersättas av oss kan vi betala ombudskostnader för juridiskt arbete. Juridiskt arbete innebär bedömning av ersättningsfrågor i skaderegleringen av ditt ärende.

VILLKOR

Vi kan betala skäliga och nödvändiga ombudskostnader för juridiskt arbete i den utomrättsliga skaderegleringen. Vi ersätter kostnader för ombudets arbete med belopp som motsvarar den timkostnadsnorm som regeringen fastställer i vissa mål.

1. Du väljer själv ombud men vi betalar endast ombudskostnad för ombud som uppfyller följande krav: ombudet ska vara advokat eller jurist anställd hos advokat.
2. Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Vi svarar för ombudskostnader efter lämplighetsprövning som kan göras av Svensk Försäkrings prövningsförfarande för prövning av ombuds lämplighet.

Vid bedömning av vilka ombudskostnader som kan betalas tillämpar vi den av Sveriges Advokatsamfund och Svensk Försäkrings gemensamt utarbetade promemorian om fördelning av arbetsuppgifter mellan personskadereglerare och ombud i samband med personskadereglering.

Vi inhämtar den medicinska utredningen och svarar för eventuella kostnader. Kostnader för läkarintyg/specialistutlåtanden ersätts bara om vi beställt eller begärt dem eller om vi godkänt att intyget/utlåtandet ska tillföras ärendet.

Vi betalar inte kostnader för arbete som ditt ombud utför för att tillvarata din rätt till ersättning från annat håll, till exempel andra försäkringsbolag, Försäkringskassan eller förvaltningsdomstolar. I vissa fall kan kostnaden betalas efter särskild överenskommelse.

Vi ersätter inte utan särskilt godkännande merkostnader som uppkommer genom att du byter ombud. Sådant godkännande lämnas endast om du kan visa att särskilda skäl föreligger för byte av ombud, till exempel om du flyttar till annan bostadsort.

Skulle ombudets arbete sträcka sig över en längre tid än ett år betalar vi förskott på ersättningen högst två gånger årligen. Förskottet som lämnas kommer sedan att avräknas från den slutgiltiga ersättningen. Ombudets faktura ska utställas på dig. Av ombudets arbetsredogörelse ska framgå vilka åtgärder som utförts vid angivna tider och tidsåtgången för varje åtgärd.

Vid oenighet om arvode och kostnader för advokat och jurist anställd hos advokat kan prövning göras hos Ombudskostnadsnämnden. Vid oenighet om arvode och kostnader för övriga ombud kan prövning göras hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor.

Självrisk

Trafikförsäkringen gäller med självrisk om detta anges i försäkringsbrevet.

INGEN SJÄLVRISK	SÄRSKILD SJÄLVRISK
<p>Självrisk tas inte ut i fallen 1–3 i högra kolumnen om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • enbart ren eller hund skadats. • skadan hände när fordonet var stulet eller tillgripet. • skadan hände när polisman eller annan behörig besiktigade fordonet. • du kan bevisa att någon annan än du själv eller föraren av ditt fordon ensam är vållande. 	<p>I följande fall:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. När föraren var under 24 år och detta inte meddelats oss. Ungdomssjälvrisk 2 000 kronor. 2. När föraren kört utan gällande körkort i de fall körkort krävs. Självrisk 10 % av basbeloppet. 3. När det enligt strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft visat att föraren har: <ul style="list-style-type: none"> • kört straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel eller orsakat skadan genom grov vårdslöshet eller uppsåt. <p>Självrisk 10 % av prisbasbelopp</p>

Flera självrisker

Om mer än en trafiksjälvrisk gäller vid samma skada läggs självriskbeloppen ihop, men inte mer än till 10 % av basbelopp för fysisk person.

Återkrav

Du är skyldig att betala självrisk när vi kräver det.

Dessutom har vi rätt att av skadevällaren återkräva belopp enligt bestämmelserna i trafikskadelagen, se avsnitt Försäkringsregler. Vi kan överlåta fordran avseende obetald självrisk för trafikförsäkring till Trafikförsäkringsföreningen.

B.2 Gemensamma bestämmelser

Nedanstående bestämmelser avser brand, glasarutor, stöld och inbrott, krishjälp, motor och elektronik, bärgning, rättsskydd och vagnskada samt x-tra- och assistansförsäkring.

Försäkrad egendom

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
1. Fordonet.	
2. Normal utrustning som hör till och finns i eller på fordonet. Dessutom gäller för ljud- och bildutrustning att den ska vara fast monterad och konstruerad för att användas i fordonet. För bilstereo med stöldkassett räcker att stöldkassetten är fast monterad.	2. Utrustning som inte hör till fordonet eller kan anses normalt för det. Ljud- och bildutrustning som inte är fast monterad och konstruerad för att endast användas i fordonet, samt tillbehör till denna som kan användas utanför fordonet, exempelvis cd- och dvdskivor. Mobiltelefon och bärbar ljud- och bildutrustning.
3. Avmonterad fordonsdel eller utrustning enligt 2 ovan.	3. Avmonterad fordonsdel och utrustning som ersatts, samt ljud- och bildutrustning som inte är fast monterad.
4. En extra uppsättning hjul till försäkrad personbil, husvagn och släp.	4. Extra uppsättning hjul till annat fordon än det försäkrade.

Observera

I Stöld och inbrott begränsas eftermonterad ljud- och bildutrustning, till exempel cd-spelare till högst 15 000 kronor. För att få ersättning för hyrbil måste du teckna x-tra försäkring, se avsnitt Valfri tilläggsförsäkring.

Försäkrad egendom husvagn

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
1 Fordonet.	1. Stöldbegärlig egendom. Kontanter och Värdehandlingar
2. Normal utrustning som hör till och finns i eller på fordonet.	Motordrivet fordon, motorbåt eller segelbåt (även windsurfing bräda) och delar av eller utrustning till sådana.
3. Avmonterad fordonsdel eller utrustning enligt 2 ovan.	Varor för försäljning eller bearbetning. Inventarier som hör till rörelse eller annan förvärvsverksamhet.
4. Personlig lösegendom som förvarats i fordonet och tillhör dig, din make eller maka, sambo eller dina barn. Högsta ersättning för personlig lösegendom är 50 000 kr.	2. Vid förlust eller skada utanför hemorten Ersätts inte sådan egendom som uppräknas i punkt 5 till vänster, om fordonet lämnas obebot mer än ett dygn. Detta gäller även om förlusten eller skadan skett första dygnet.
5. Vid förlust eller skada utanför hemorten gäller försäkringen även för stöldbegärlig egendom.	

Definitioner Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom avses:

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter, konstverk, äkta mattor, fick- och armbandsur, pälsar och pälsverk

Med antikviteter avses föremål som har ett förhöjt marknadsvärde på grund av sin art och ålder, i regel minst 100 år. Med äkta mattor avses handknutna så kallade orientaliska mattor, tillverkade i Asien, Nordafrika eller på Balkanhalvön

- apparater för text-, ljud- och bildåtergivning, exempelvis TV, video eller cd-spelare, kommunikationsutrustning,
- GPS, optisk utrustning och musikinstrument, samt tillbehör till de uppräknade föremålen
- cd, dvd, filmer och annan media för text-, bild- och ljudåtergivning
- vapen med tillbehör, ammunition
- alkoholhaltiga drycker
- persondatorer och handdatorer med tillhörande utrustning och tillbehör.

Försäkrat intresse

Försäkringen gäller för dig som är försäkringstagare. Men den gäller endast om du är fordonets verkliga ägare och huvudsaklige brukare. Detta innebär att du kan bli utan ersättning om du är registrerad som ägare och har tecknat försäkring för fordonet, trots att du inte äger det eller huvudsakligen brukar det.

Detta intresse ska vara lagligt. Dessutom avser försäkringen ditt intresse i utrustning enligt Försäkrad egendom, punkt 2, som är lånad eller hyrd.

Har du köpt fordonet på avbetalning eller kredit har vi rätt att lämna ersättning till säljaren. Sådan ersättning lämnas högst med säljarens återstående fordran enligt reglerna i konsumentkreditlagen eller lagen om avbetalningsköp (1978:599) mellan näringsidkare med flera.

Om du hyrt (leasat) fordonet har vi rätt att lämna ersättning till ägaren.

Vad försäkringen inte gäller för

- Skada som sker när fordonet används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde.
- Skada som inträffar under tävling med fordonet, träning för sådan tävling eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former.
- Skada som inträffar på Nordslingan, Nürburgring, i Tyskland. Stöld och inbrott ersätter dock ovanstående skadehändelser.
- Skada som inträffar när fordonet körs på fruset vatten, om det inte körs på vinterväg som Trafikverket ansvarar för.

Aktsamhetskrav

- Fordonet får ej köras av förare som är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel.
- Fordonen får ej köras av förare som saknar giltigt och erforderligt körkort
- Fordonet får inte användas för övningskörning om läraren eller eleven inte uppfyller kraven för tillåten övningskörning.

Om aktsamhetskravet inte följs

Ersättningen minskas, normalt med 100 %. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Självrisker vid flera skador

Om flera skador inträffar vid samma tillfälle och ersättning ska betalas från flera delar i försäkringen eller från andra privata sakförsäkringar hos oss, exempelvis hemförsäkring, behöver du bara betala en självrisk – den högsta. Om trafikförsäkringen gäller med självrisk måste den alltid betalas utöver annan självrisk.

B.3 Brand

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Skada på grund av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brand, det vill säga eld som kommit lös. • blixtnedslag • explosion • brand som anlagts av annan person. <p>Med annan person menas annan än dig själv som handlat utan ditt samtycke.</p> <p>För husvagn ersätts skada på grund av kortslutning i kablar och ledningar och direkta följskador på strömförbrukare.</p>	<p>Skada på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ljuddämpare däck eller slangar genom brand eller explosion i dessa • elektrisk motor eller strömförbrukare genom brand eller korslutning i denna <p>Skada som orsakats av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kortslutning av elektriska kablar • köld, väta, korrosion eller oxidation • vagnskada före eller efter och i omedelbar anslutning till brandskadan. Vagnskadan kan ersättas genom B.11 Vagnskada. <p>Skada i samband med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stöld eller tillgrepp som inträffade före brandskadan. Skadan kan ersättas genom Stöld och inbrott.

Aktsamhetskrav

- Anordning som används för att ge starthjälp till, underhållsladda, värma eller torika fordonet ska vara godkänd för detta ändamål. Fabrikantens anvisningar ska följas
- Starkströmsanordning som används i fordonet ska vara provad och godkänd. Fabrikantens anvisningar ska följas.
- Elektriska ledningar, kablar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade.
- Svetsningsarbete får endast ske om nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtagits såsom friläggning och demontering av brännbart material.

Om aktsamhetskravet inte följs

Ersättningen minskas, normalt med 25 %. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Självrisk

Självriskens framgång av ditt försäkringsbrev.

B.4 Glasrutor

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
Genombruten, spräckt eller krossad: <ul style="list-style-type: none"> • vindruta • sidoruta • bakruta 	Skada på sollucka, lyktglas, glastak med mera. Skador till följd av att fordonet: <ul style="list-style-type: none"> • kolliderat • vält • kört av vägen

Självrisk

Självrisk framgår av ditt försäkringsbrev. Om vindrutan repareras i stället för att bytas är självrisk 100 kronor.

B.5 Stöld och inbrott

Ägaren ska styrka innehavet av stulen egendom, lämpligen med ursprungskvitto eller originalgaranti-bevis. Tillverkningsnummer bör vara angivet och egendomen märkt med personnummer.

Begränsningar

Högsta ersättning för eftermonterad ljud- och bildutrustning

- Vid stöld, tillgrepp, rån eller försök till sådant brott ersätts eftermonterad ljud- och bildutrustning med högst 15 000 kronor. Fabriksmonterad ljud- och bildutrustning ersätts utan beloppsbegränsningar.

Högsta ersättning för personlig lösegendom i husvagn

- Förlorad eller skadad försäkrad egendom ersätts med högst 50 000 kronor.

Definition

Ljud- och bildutrustning

Med ljud- och bildutrustning avses fast monterad utrustning som återger ljud och bild och som är konstruerad för att endast användas i fordonet, såsom bilstereo, cd-spelare, navigationsutrustning och spelkonsoler. Tillbehör som även kan användas utanför fordonet ersätts inte exempelvis cd-skivor och bärbar GPS-navigator.

Fabriksmonterad ljud- och bildutrustning

Med fabriksmonterad utrustning menar vi bilmärkesunik i bilen integrerad originalutrustning som monterats av tillverkaren.

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Skada på grund av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stöld • tillgrepp av fordon. • rån • försök till stöld, tillgrepp eller rån • uppsåtlig skadegörelse i samband med någon av händelserna ovan <p>Vid förlust av fordon tillämpas en handläggningstid på 30 dagar från att vi mottagit skriftlig anmälan samt polisanmälan, om fordonet inte kommit till rätta innan dess.</p> <p>Skada på bilstereo med stöldkassett eller på avtagbar frontpanel och bildskärm till bland annat navigationsutrustning genom plötslig och oförutsedd händelse när den är medtagen</p>	<p>Skada på grund av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tillgrepp, rån eller försök till sådant brott, som utförts av någon som tillhör ditt hushåll • Olovligt brukande, förskingring, olovligt förfogande eller bedrägeri. • Stöld av mobiltelefon, ej fast monterad ljud- och bildutrustning, samt tillbehör till ljud- och bildutrustningen som kan användas utanför fordonet exempelvis cd- och dvd-skivor.

Stöld: När någon tar annans egendom utan lov och behåller, säljer eller ger bort den.

Tillgrepp av fortkäffningsmedel: När någon utan lov tar ett motorfordon som tillhör annan, men utan avsikt att behålla eller sälja det.

Rån: När någon som med våld eller hot om våld, som framstår som trängande fara för dig, tar din egendom.

Förskingring: När egendom överlämnas till annan person med förutsättning att egendomen ska lämnas tillbaka, och denne i stället behåller, säljer eller ger bort den. Det är t ex förskingring om en säljare låter en person provköra en bil och denne försvinner med bilen.

Olovligt förfogande: När någon innehar annans egendom eller egendom som annan har rättigheter i (till exempel egendom som köpts på avbetalning) och säljer den utan lov eller på annat sätt disponerar över egendomen så att ägaren eller den som har rättigheter i egendomen går miste om sina rättigheter.

Olovligt brukande: När någon som utan lov använder annans egendom och därigenom orsakar ägaren skada, förlust eller annan olägenhet.

Bedrägeri: När någon skaffar sig fördelar genom att med felaktiga uppgifter förmå någon att handla på ett sätt som innebär skada för denne.

Aktsamhetskrav**Låskrav**

Personbil ska vara låst med tändningslås.

Husvagn och släp ska vara låst med kullås som är godkänt av SSF, Svenska Stöldskyddsföreningen.

Om nyckel, startkort eller liknande till personbil av årsmodell 1999 eller yngre, kommer bort ska dessa omedelbart avkodas av auktoriserad verkstad.

Förvaring av nycklar, nyckelkort eller liknande

När du lämnar fordonet ska nyckeln tas med. Nyckeln till låset får inte förvaras eller gömmas i eller i närheten av fordonet och ska i övrigt förvaras på ett säkert sätt. Nycklarna får inte ha uppgift om namn, adress eller registreringsnummer.

Utrustning till fordonet

Utrustning i fordonet ska vara inlåst i fordonet. Utrustning på fordonet ska vara fast monterad

Avmonterad fordonsdel eller utrustning

Avmonterad fordonsdel eller utrustning som inte ersatts av annan ska vara inlåst i fordonet eller förvaras inlåst i utrymme som endast du eller din familj disponerar, till exempel din bostad, garage, vinds- eller källarkontor. Delar du till exempel garage med din granne är det inte att betrakta som utrymme som endast du disponerar.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättningen minskas, normalt med 25 %. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Godkänd spårsändare - ingen stöldsjälvrisk

Är stöldskyddet låst, enligt Aktsamhetskrav- Låskrav, vid stöld, tillgrepp av fordonet eller försök till sådant brott gäller försäkringen utan självrisk om fordonet var utrustad med spårsändare som är satt i funktion och godkänd av oss.

Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

B.6 Motor och elektronik

Vad försäkringen gäller för

Bilen får vara högst 8 år gammal räknat från första registreringen och körd högst 10 000 mil. Ägaren ska styrka bilens ålder och antalet körda mil. Kan det inte visas vilken dag skadan uppstod, anses händelsen ha inträffat den dag anmälan kommit till oss.

Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för skada som ska ersättas enligt lag, garanti (till exempel MRF-Garanti), eller annat åtagande.

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Inifrån kommande skada eller fel som påverkar bilens funktion: Kostnader utöver självriskan för undersökning och demontering, som vi i förväg godkänt, i syfte att fastställa om skadan ersätts av försäkringen.</p>	<p>Skada som orsakats av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • frysning, väta eller korrosion • förorenat bränsle. <p>Service detaljer och komponenter som behöver bytas vid reparation och som inte tillhör den aktuella skadan ersätts inte.</p> <p>Vagn-, brand-, glasrute eller stöldskada som kan ersättas genom respektive försäkringsmoment.</p> <p>Hopsättning och återmontering efter undersökning och demontering, där skadan inte ersätts av försäkringen.</p> <p>Fabrikations-, material-, konstruktionsfel eller definierade och fastställda seriefel.</p>

Forts. Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Inifrån kommande skada eller fel som påverkar bilens funktion och som berör någon av följande komponenter</p>	<p>Skada på</p>
<p><i>Motor och kylsystem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • avgasturbo, laddluftkylare, överladdningsaggregat inklusive styrsystem • bränslesystem inklusive insprutningssystem och dess reglerfunktioner • grenrör • defrosterslingor i rutor • klimatanläggning • motorvärmare som är integrerad i bilens kyl/värmesystem • motorns kylsystem • motor och elmotor, inklusive dess styrelektronik, för framdrift av fordonet • ratt- och tändlås samt kortläsare • startmotor inklusive tändningsnyckel/kort/smartkey, start/stopsystem • system för avgasrening inklusive dess styrsystem • tändsystem och dess reglerfunktioner 	<ul style="list-style-type: none"> • bränsleledningar, filter, bränsletank • ljuddämpare och avgasrör • tändstift och startbatteri
<p><i>Växellåda och kraftöverföring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • drivaxlar • koppling och svänghjul • kraftöverföring, växellåda, styrelektronik och reglage 	<ul style="list-style-type: none"> • hjullager • lamellbelägg och följdskador av detta

Forts. Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p><i>Elektronik</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • central elektronikmodul och elcentral med säkringsdosa • centrallåsenhet • elektriska kablar • elektroniskt stölskydd och larm • flerfunktion/kombinationsinstrument, (exempelvis hastighetsmätare och motorinformation) • färddator och farthållare • generator och följskador som påverkar bilens elektroniska funktion • informations- och kommunikationssystem för data, navigering och multimedial • motor till cabriolet, bak- och taklucka • regnsensorer • stolsvärmare • styrenhet till stol, fönster och centrallås samt motorer till dessa • torkarmotor till vind- och bakruta 	
<p><i>Broms, styrning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • servosystem för bromsar inklusive huvudcylindrar • servosystem för styrinrättning • styr- och reglersystem för låsningsfria bromsar • styrväxel 	<ul style="list-style-type: none"> • hjulcylindrar, bromsok, bromsskivor/trummor och bromsbelägg • stag och kulleleder
<p><i>Säkerhets och förarstödsystem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • antisladd och spinnsystem samt elektronik till chassiestabiliseringsystem • airbag inklusive givare och sensorer • kollision varningsystem och autobromssystem • line- och sideassistenssystem • luftfjädring, pump och bälg • parkeringsassistans • reglermotor till adaptiva strålkastare • styrenhet till Xenon, LED och laserljus • säkerhetsbälte, bältespåminnare och bältesförsträckare 	<ul style="list-style-type: none"> • ljuskälla och lyktglas • stötdämpare och fjädrar • dörrlåsmekanik

Forts. Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p><i>Hybriddrift</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ac/dc-omvandlare (fabriksmonterad) • batteri för framdrivning av fordonet • elmotor för framdrivning av fordonet av fordonet • högvoltskablage (fabriksmonterat) • kylsystem för högvoltssystem • laddningsenhet för högvoltsbatteri (fabriksmonterad on-board charger) • solcellsystem (fabriksmonterat) • styrdon för eldrift 	<ul style="list-style-type: none"> • laddkabel med eller utan extern laddenhet • lågvoltsbatteri
<p><i>Eldrift</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ac/dc-omvandlare (fabriksmonterad) • batteri för framdrivning av fordonet • elmotor för framdrivning av fordonet • högvoltskablage (fabriksmonterat) • kylsystem för högvoltssystem • laddningsenhet för högvoltsbatteri (fabriksmonterad on-board charger) • solcellsystem (fabriksmonterat) • styrdon för eldrift 	<ul style="list-style-type: none"> • laddkabel med eller utan extern laddenhet • lågvoltsbatteri

Aktsamhetskrav

- Bilen får inte köras så att motor eller kraftöverföring utsätts för onormal påfrestning, exempelvis köra fast varningslampa tänts.
- Fordonstillverkarens anvisningar om skötsel, service och underhåll ska sedan första registreringsdag ha gjorts på det sätt och med de intervall som fordonstillverkaren angivit i den serviceinformation och instruktionsbok som tillhör fordonet.
- Komponenter och mjukvara som avviker från fordonets seriemässiga utförande får inte användas.

Garanti för begagnade delar

Om en skada regleras genom att begagnad del monteras, lämnar vi garanti motsvarande sedvanlig garanti från branschverkstad. Garantin gäller under 6 månader men i högst 1 000 körda mil. Garantifall måste genast anmälas till oss. Vi förbehåller oss rätten att besiktiga bilen före reparation.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättning minskas, normalt med 25 % Regler om nedsättning av ersättningen finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Självrisk

Bilen har körts högst 4 000 mil	1 800 kronor
Bilen har körts högst 5 000 mil	20 % av skadekostnad, lägst 1 800 kronor
Bilen har körts högst 7 000 mil	30 % av skadekostnad, lägst 1 800 kronor
Bilen har körts högst 10 000 mil	40 % av skadekostnad, lägst 1 800 kronor

B.7 Krishjälp

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
Skäliga kostnader för behandling som förare och passagerare behöver för psykisk ohälsa till följd av att förare och passagerare drabbats av en skada som ersätts av fordonets försäkring.	Psykisk ohälsa som är en följd av skada som: <ul style="list-style-type: none"> • uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.

Behandlingskostnad

Med kostnader för behandling avses arvode för samtalsterapi/psykologkonsultation.

Högsta ersättningsbelopp

Försäkringsskyddet är begränsat till 10 behandlingstillfällen och skäliga resekostnader inom en period av 12 månader från skadetillfället. Val av terapeut/psykolog sker genom kontakt med oss. Behandlingen ska ske i Sverige.

Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

B.8 Bärning

Försäkringen omfattar även släpvagn eller husvagn när den är kopplad till försäkrat dragfordon.

Vad försäkringen inte gäller för

- Om händelsen inträffat vid driftstopp på grund av brist på drivmedel.

Vad du får ersättning för

Persontransport

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Transport, till hemort i Norden med billigaste transportmedel, av förare, passagerare när</p> <ul style="list-style-type: none"> • fordonet skadat eller stulits • föraren drabbats av olycksfall, plötsligt blivit sjuk och avlidit • Hemresa till hemort inom Norden ersätts med kostnaden för resa med billigaste transportmedel. Du kan istället för hemresa få resa till bestämmelseorten betald om det blir billigare. 	<p>Transport till hemort när</p> <ul style="list-style-type: none"> • fordonet kan repareras inom skälig tid med hänsyn till den fortsatta resan • någon av passagerarna kan köra hem fordonet <p>Transport till passagerarens hemort om inte resan startade där.</p>

Fordonstransport

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Transport, till närmaste verkstad som kan reparera fordonet när det</p> <ul style="list-style-type: none"> • stulits och kommit tillrätta • skadats <p>Om skadan hänt utomlands kan vi också betala hemtransport av bilen i oreparerat skick. Hemtransport av bilen ska först godkännas av oss.</p> <ul style="list-style-type: none"> • råkat ut för annat driftstopp <p>Transport till fordonets hemort i Sverige när</p> <ul style="list-style-type: none"> • fordonet stulits och kommit tillrätta efter att resan fortsatt med annat transportmedel <p>Transport av fordon till dess hemort i Sverige när föraren:</p> <ul style="list-style-type: none"> – drabbats av olycksfall – plötsligt blivit sjuk – avlidit <p>och ingen annan som deltar i resan kan köra hem fordonet.</p> <p>I ovanstående fall ersätts skäliga resekostnader för hämtning av körbart fordon. Du får själv ordna hämtning av körbart fordon. Överstiger tiden för hämtning 7 timmar får du 250 kronor per dag.</p>	<p>Hämtning och transport av fordonet,</p> <ul style="list-style-type: none"> • som inte förväg godkänts av oss • om kostnaden för hämtning och transport överstiger fordonets marknadsvärde efter skadan <p>Hämtning och transport till fordonets hemort när</p> <ul style="list-style-type: none"> • reparation på skadeplatsen blir billigare • någon av passagerarna kan köra hem fordonet <p>Driftkostnader (exempelvis bränsle).</p>

Hemtransport av bagage och annan personlig egendom

Har försäkringen ersatt transport av fordon betalas även skäliga och nödvändiga kostnader för hemtransport av bagage och annan personlig egendom i fordonet eller på släpvagn kopplad till fordonet. Ersättning lämnas för transport till ägarens hemort i Norden eller till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare. Med bagage avses endast personliga tillhörigheter, så som kläder, hygienartiklar med mera.

Inbesparad resekostnad

När vi ersätter kostnader för resa till hemorten gör vi avdrag för inbesparad resekostnad, exempelvis bränslekostnader och färjebiljetter.

Aktsamhetskrav

- Fordonet får inte användas om det har körförbud.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättningen minskas, normalt med 25%. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Självrisk

Självriskan framgår av ditt försäkringsbrev.

Vart du ska vända dig

Inom Sverige:

Aktsam, telefon: 0771-31 10 00

I utlandet:

SOS-International, telefon: +45 70 10 50 50 och fax +45 70 10 50 56.

B.9 Rättsskydd

Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för den försäkrade fordonets ägare, brukare och förare (de försäkrade) i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukar fordonet utan lov.

Vilka tvister försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för tvist där du själv är part,

- som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, dock inte så kallade småmål (se avsnitt Vilka tvister försäkringen inte gäller för punkt 1), och som efter prövning där kan prövas av hovrätt och Högsta domstolen. Med tvist förstås att ett framställt krav helt eller delvis avisats.

Med avisats menas att part aktivt tillbakavisat kravet.

Försäkringen gäller även för tvist

- angående skadestånd som prövas inom ramen för brottmål, där du är målsägande.

Försäkringen gäller också i ovan nämnda mål om de tas upp till handläggning efter beslut om resning, domvilla eller återställande av försutten tid.

Försäkringen gäller för skiljeförfarande i sådan tvist som kan prövas av ovan angivna domstolar och omfattar både dina egna ombudskostnader och sådana som du förpliktas utge, med undantag för ersättning till skiljemännen.

Vilka tvister försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för

- tvist som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kapitlet 3d § första stycket rättegångsbalken (småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtal med oss.
- tvist där du är kärande och tvisten ska handläggas enligt lagen om grupprättegång (2002:599).
- tvist som har samband med äktenskapsskillnad, oavsett vad tvisten gäller och när den uppkommer, eller andra frågor som i anledning av äktenskapsskillnaden aktualiseras mellan makarna och avser uppbyggnad av ekonomisk gemenskap i olika former. Undantaget gäller vid tvist mellan makarna vid äktenskapsskillnad och på motsvarande sätt vid upplösning av partnerskap och samboförhållande oberoende av om rättsförhållandet ska prövas enligt sambolagen eller annan lag.
- tvist om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad.
- tvist som avser ärenden vid domstol oberoende av om de registreras som tvistemål eller ärenden enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden eller konkurslagen.
- dig, som inte försäkrat yrkesmässig uthyrning av fordon, i tvist som avser fordran eller annat anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet.
- tvist som gäller skadestånd eller annat anspråk på grund av brottslig gärning där kostnaderna för brottmål inte kan ersättas enligt avsnitten, Vilka brott försäkringen gäller för och Vilka brott/förseelser försäkringen inte gäller för.

Vilka brott försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för gärning som kan prövas som brottmål sedan du i en förundersökning delgivits misstanke för eller åtalats för

- brott för vilket inte stadgas strängare straff än böter, till exempel vårdslöshet i trafik
- vållande till annans död
- vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan du visa att åtal mot dig för grov vårdslöshet i trafik, grovt vållande till annans död, grovt vållande till kroppsskada eller sjukdom, genom dom som vunnit laga kraft, inte bedömts som grovt, gäller försäkringen.

Vilka brott/förseelser försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för förundersökning och brottmål där misstanken om brott eller åtal avser

- hastighetsöverträdelse enligt Trafikförordningen
- körning mot rött ljus enligt Trafikförordningen
- brott för vilket stadgas strängare straff än böter, till exempel rattfylleri eller så kallad smitning
- olovlig körning.

Ombud

För att försäkringen ska gälla krävs att du, genom rättegångsfullmakt, anlitar lämpligt ombud att företräda dig i förhandlingar och rättegång.

Ombudet kan vara advokat eller jurist anställd hos advokat. Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Sådan lämplighetsprövning kan göras av Svensk Försäkrings nämnder för prövning av ombuds lämplighet.

Vid oenighet om arvode och kostnader för advokat och jurist anställd hos advokat, kan prövning göras hos Ombudskostnadsnämnden. Vid oenighet om arvode och kostnader för övriga ombud, kan prövning göras hos Svensk Försäkrings nämnder för rättsskyddsfrågor.

I tvist som handläggs utomlands måste du anlita ett ombud som är behörigt att företräda dig inför domstol i det aktuella landet..

Vilka kostnader som försäkringen ersätter

Du kan få ersättning för följande kostnader om de är nödvändiga och skäliga och om du inte kan få dem betalda av motpart eller annan. Det innebär bland annat att vi inte betalar om du i eller utom rättegång avstår från dina möjligheter att få ersättning av motparten.

Försäkringen ersätter

- ombuds och försvarares arvode och omkostnader. Arvode betalas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen årligen fastställer i vissa mål. Av ombudets kostnadsräkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkning ska lämnas upplysning om resultatet i tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal. Tvist eller mål som handläggs utanför Norden ersätts med nödvändiga och skäliga kostnader.
- nödvändiga kostnader för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång och efter att tvist uppstått eller brottsmisstanke delgivits dig, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud.
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.
- kostnader för bevisning i rättegång eller skiljemannaförfarande.
- expeditjonskostnader i domstol.
- rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala motpart, under förutsättning att du gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp, än det du åtagit dig, om tvisten hade prövats.
- rättegångskostnader som du ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols eller skiljemäns prövning av tvisten. Av ombudets kostnadsräkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkningen ska lämnas upplysning om resultatet i tvisten eller brottmålet samt bifoga dom eller förlikningsavtal.
- rättegångskostnader som du efter återkallelse av talan dömts att betala till motpart, under förutsättning att du gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som du dömts till i och med återkallelsen.

Av ombudets kostnadsräkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkning ska lämnas upplysning om resultatet i tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

Vilka kostnader försäkringen inte ersätter

Försäkringen gäller inte i den mån ersättning har lämnats eller skulle ha kunnat lämnas genom annan försäkring eller på annat sätt.

Om skadestånd till dig även kan antas innefatta kompensation för ombudskostnader lämnas inte ersättning för dessa genom försäkringen.

Försäkringen ersätter inte

- ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått eller du delgivits misstanke om eller åtalats för brott enligt ovan.
- försäkrads eget arbete, förlorad arbetsinkomst, resor och uppehälle, eller andra omkostnader.
- verkställighet av dom, beslut eller avtal.
- ersättning till skiljemän.
- grundas tvistigt anspråk som i och för sig kan godkännas enligt rättsskydds-försäkringen, på gärning som påstås utgöra brott och utreds av myndighet, ersätter försäkringen inte kostnader för bevisning som tagits fram till styrkande av att gärningen utgör brott eller medför avgiftssanktion.
- merkostnader som uppkommer genom att du anlitar flera ombud eller byter ombud.
- merkostnader som uppkommer genom att du gjort dig skyldig till försumlig processföring eller förfarit försumligt.

När du ska ha haft försäkring för att få rättsskydd

Du kan få rättsskydd om försäkringen var gällande när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

Om du som förare drabbas av personskada oavsett när denna inträffat kan du få rättsskydd i tvist med oss angående din personskada även om mer än tio år förflutit sedan trafikolyckan inträffade under förutsättning att vi inte tidigare lämnat något slutligt beslut angående ersättning för personskadan.

Om rättsskydd beviljas enligt ovanstående tillämpas istället den självrisk och den högsta försäkringsersättning som gäller för motsvarande motorförsäkring hos oss vid tiden för tvistens uppkomst. Du måste dock för att få rättsskydd i tvist angående personskada, enligt föregående stycke, väcka talan mot oss inom sex månader från dagen för det slutliga beslutet.

Var försäkringen gäller

Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i händelse eller omständighet som visas ha inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se Var försäkringen gäller.

Särskild självrisk och högsta ersättningsbelopp

Självrisk är 20% av kostnaderna, dock lägst 1 500 kronor.

Högsta ersättningsbelopp vid en tvist är tre prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gäller när tvisten uppkommer, inklusive moms.

Om flera tvister uppkommer ska dessa räknas som en tvist,

- om de enligt 14 kapitlet rättegångsbalken handläggs eller skulle ha kunnat handläggas gemensamt i en rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen
- om yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter - även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Då flera tvister/mål räknas som en tvist gäller det prisbasbelopp som var aktuellt då första tvisten uppkom.

Om du delges misstanke för flera brott och åtal för dessa brott väcks samtidigt gäller försäkringen med ett försäkringsbelopp.

B.10 Reseavbrott för husvagn

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Reseavbrott om du har både dragbil och husvagn försäkrade hos oss och husvagnen/ dragbilen inte kunnat användas för sitt ändamål.</p> <p>Du får ersättning för högst 45 dagar.</p> <p>Förutsättning för ersättningen är att resan ska vara påbörjad skadan medfört avbrott i resan och skadan ska vara ersättningsbar från husvagnens brand, glasrutor, stöld och inbrott eller vagnskadeförsäkring.</p>	<p>Ersättning lämnas inte för dag som förlorats på grund av dröjsmål eller annan underlåtenhet från din sida.</p>

Viktigt!

Vid reseavbrott är du skyldig att verka för att avbrottet blir så kortvarigt som möjligt. Vi eller SOS-International talar om för dig vilken husvagnsuthyrare du får anlita.

Högsta ersättning

- Reseavbrott
  - med husvagn ersätts antingen 75% av totala hyreskostnaden för en husvagn med motsvarande utrymme som din eller 200 kronor/dag

B.11 Vagnskada

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Skada på grund av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trafikolycka • annan yttre olyckshändelse. • skadegörelse av annan person. <p>Skada på fordonet när det transporteras på annat transportmedel.</p> <p>Skada på fordonet som orsakats av på fordonet monterad anordning för vägarbete eller snöplogning</p>	<p>Skada på anordning för vägarbete eller snöplogning som är monterad på fordonet. Skada som är inifrån kommande, till exempel möss som orsakar skada bilklädseln</p> <p>Vid skada på fordonsdel som orsakats av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konstruktionsfel - fabrikationsfel - materialfel <p>Vid skada som orsakats genom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rost - frätning - köld - väta - fukt. <p>Vid skadad som består av slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll.</p> <p>Vid skada som är ersättningsbar enligt brand- eller stöldvillkoren.</p>

Vattenskada

Gäller endast för husvagn

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<ul style="list-style-type: none"> • Vattenskada på Försäkrad egendom som omfattas av husvagnens försäkring om husvagnen är vagnskadeförsäkrat, och skadan orsakats av vatten som oberäknat strömmat ut från fordonets tank eller ledningssystem 	<ul style="list-style-type: none"> • Skada på tank och rörledningar.

Aktsamhetskrav

- Fordonet får inte användas när det har körförbud.
- Last i och på fordonet ska stuvras och emballeras med omsorg och varsamhet.
- Koppling mellan fordon och släp skall vara säkrat på korrekt sätt.

Särskilda aktsamhetskrav för husvagn

- Tankar, ledningssystem inklusive slangar och slanglämmor samt tankanslutningar ska årligen kontrolleras med hänsyn till slitage och åldersförändringar.
- Tankar och ledningar ska tömmas på vatten så att de inte fryser vintertid.
- Dragfordonets maximala dragvikt får inte överskridas.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättningen minskas, normalt med 25%. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

Extra självrisk - ej anmäld ungdomsförare

Utöver den ordinarie självrisken på Vagnskada för personbil, gäller försäkringen med en extra självrisk på 5 000 kronor om föraren var under 24 år när skadan inträffade och detta inte har meddelats oss.

C. Valfri tilläggsförsäkring

C.1 X-traförsäkring

Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för personbil. Det krävs också att fordonet har gällande halv- eller helförsäkring hos oss.

Hyrbil i Sverige

Du kan få hyrbil vid färd inom Sverige när din bil inte kan användas i samband med ersättningsbar:

- brandskada
- glasruteskada
- stöld och inbrottsskada
- motor och elektronikskada
- vagnskada (även om vagnskada saknas).

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<ul style="list-style-type: none"> • 75% av den dygns- och kilometerkostnaden för hyrbil, storleksmässigt likvärdig med din egen bil, eller • för personbil 100 kronor/dag under skälig reparationstid. <p>Du kan växla mellan hyrbil och kontant-ersättning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Merkostnader för hyrbil som är dyrare än en hyrbil av samma eller storleksmässigt likvärdig bil som din egen, eller för att du inte följer våra anvisningar. • Kostnader för självriskreducering och -eliminering, drivmedel, färjetransporter och liknande. • Hyrbilskostnad eller kontantersättning för extra dagar på grund av dröjsmål eller annan försummelse av dig. • Hyrbilskostnad eller kontantersättning när ditt fordon före skadetillfället var avställt eller hade inträtt eller meddelat körförbud • Stilleståndsansättning och/eller inkomstförlust på grund av egen personskada när du får ersättning för detta genom trafikförsäkring

Forts. Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
	<p>Skulle kontantersättningen vara högre än ersättningen från trafikförsäkring får du mellanskillnaden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyrbilskostnad eller kontantersättning för längre tid än vad som är skäligt för att reparera ditt fordon eller skaffa annat fordon som är likvärdigt med ditt eget. • Kostnader för eventuell specialutrustning som exempelvis dragkrok och automatlåda.

Vad du får betala

25% av den totala hyrbilskostnaden.

Hur länge du får ersättning

Du får ersättning för hyrbil eller kontantersättning under skälig reparationsstid, dock högst i 45 dagar.

Vilket hyrbilsföretag du ska anlita

Kontakta alltid oss innan du hyr bil, så anvisar vi uthyrare i Sverige.

Hyrbil i utlandet

Du får hyrbil vid färd i utlandet när din bil inte kan repareras på grund av ersättningsbar:

- brandskada
- glastruteskada
- stöld och inbrottsskada
- motor och elektronikskada
- vagnskada (även om vagnskada saknas).

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Försäkringen gäller vid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • utresa i Sverige • resa i utlandet eller • hemresa i Sverige <p>Försäkringen ersätter antingen,</p> <ul style="list-style-type: none"> • 75 % av dygns- och kilometerkostnaden för hyrbil storleksmässigt likvärdig med din bil, om din bil inte kan repareras inom den tid som är rimlig med hänsyn till den fortsatta resan, eller om bilen inte kommer till rätta inom ett dygn efter polisanmälan, eller • för personbil - 100 kronor/dag <p>Du kan växla mellan hyrbil och kontant-ersättning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Merkostnader för hyrbil som är dyrare än en hyrbil av samma eller storleksmässigt likvärdig bil som din egen, eller för att du inte följer SOS-Internationals anvisningar. • Kostnader för självriskreducering och -eliminering, drivmedel, färjetransport och liknande. • Hyrbilskostnad eller kontantersättning för extra dagar på grund av dröjsmål eller annan försummelse av dig. • Hyrbilskostnad och/eller kontantersättning när ditt fordon vid skadetillfället var avställt eller hade inträtt eller meddelat körförbud. • Stilleståndsersättning eller inkomstförlust på grund av egen personskada när du får ersättning för detta genom trafikförsäkringen. Skulle kontantersättningen vara högre än ersättningen från trafikförsäkringen får du mellanskillnaden. • Hyrbilskostnad eller kontantersättning för längre tid än vad som är skäligt med hänsyn till den fortsatta resan, eller för att skaffa ett annat fordon som är likvärdigt med ditt eget. • Kostnader för eventuell specialutrustning som exempelvis dragkrok eller automatlåda.

Vad du får betala

25% av totala hyrbilskostnaden.

Hur länge du får ersättning

Du får ersättning för hyrbil eller kontantersättning under skälig reparationstid dock högst i 45 dagar.

Vilket hyrbilsföretag du ska anlita

SOS-International i Köpenhamn, tfn +45 70 10 50 50 och fax +45 70 10 50 56, talar om vilken uthyrare du får anlita.

Hyra av bil i utlandet

- Kontakta SOS-International i Köpenhamn innan du hyr bilen.
- Se till att du kan hämta din bil efter reparation.

Går inte det, får du efter hemkomsten till Sverige bara använda hyrbilen för direkt färd till din hemort. Där ska den återlämnas till hyrbilsföretaget.

Har du behov av hyrbil efter hemkomsten måste du kontakta oss så talar vi om vilken uthyrare du ska vända dig till.

Personskada med bil i utlandet

Vad du får ersättning för

Har du fått hyrbil vid skada enligt avsnittet Hyrbil i utlandet, får du och passagerarna samma personskadeskydd under hyrestiden som vid färd med din skadade bil.

Vi betalar personskador som till följd av trafik med hyrbilen drabbar svensk medborgare eller person som har sin hemvist i Sverige.

Kollision med djur i Sverige och utlandet.

Vad du får ersättning för

Skada som uppkommer genom kollision med djur som plötsligt och oförutsett kommit ut på körbanan och är ersättningsbar enligt Vagnskada. Ersättning lämnas även om du inte har Vagnskada.

Vad du måste göra vid kollision

Vid skada på älg, rådjur, hjort, vildsvin, björn, varg, järv, lo, utter, örn eller mufflonfår måste du göra anmälan till polisen. Vid skada på tamdjur måste du göra anmälan till ägaren. Kan denne inte anträffas ska du göra anmälan till polisen. Vid skada i utlandet gäller det landets lagstiftning.

Högsta ersättningsbelopp

Vid varje skadetillfälle 3 000 kronor.

Skadegörelse av annan person i Sverige och utlandet

Vad du får ersättning för

Skada på fordonet som uppkommit genom skadegörelse av annan person och som är ersättningsbar enligt Vagnskada. Ersättning lämnas även om du inte har Vagnskada.

Vad som avses med annan person

Med annan person avses person som varken är du själv eller någon som är medlem av ditt hushåll.

Vad du måste göra vid skada

Du måste göra polisanmälan.

Högsta ersättningsbelopp

Vid varje skadetillfälle 3 000 kronor.

C.2 Assistansförsäkring

Vad försäkringen inte gäller för

- Personbil som är äldre än 15 år.
- Mer än två skadetillfällen per försäkringsår.
- Skador utanför Sverige.

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Dygnskostnaden inklusive 10 mil per dygn, i högst 3 dygn om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fordonet drabbas av driftstopp i Sverige som är längre än två timmar, och • driftstoppet är ersättningsbart enligt räddningsvillkoret, se avsnitt B Bärgning. <p>Bärgningssjälvrisk, upp till 1 500 kronor, avseende kostnader för bärgning eller reparation på plats (exklusive reservdelar).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kostnader för självriskreducering och självriskeliminering, drivmedel och liknande. • Hyrbilskostnad eller kontant ersättning när ditt fordon före skadetillfället var avställt eller hade inträtt eller meddelat körförbud.

Hur länge får du ersättning?

Du får ersättning för hyrbil i högst tre dygn.

Vilket hyrbilsföretag ska du anlita

Innan du hyr bil ska du kontakta oss på 0771- 31 10 00, öppet dygnet runt.

Finns inte hyrbil att tillgå hos de uthyrare som vi anvisat till får du 500 kronor istället.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

D. Särskilda villkor

D.1 Avställningsförsäkring

Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för:

- personbil

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
<p>Skada som kan ersättas via</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brand • Glasrutor • Stöld och inbrott • Rättsskydd <p>Om fordonet var helförsäkrat i samband med avställningen ersätts även skada på grund av</p> <ul style="list-style-type: none"> • skadegörelse • annan yttre olyckshändelse 	<p>Skada på grund av</p> <ul style="list-style-type: none"> • att fordonet brukas • trafikolycka <p>Skada som är inifrån kommande, till exempel möss som orsakar skada på bilklädsel.</p>

När försäkringen gäller

När fordonet är registrerat som avställt i Vägtrafikregistret och är taget ur drift.

Var försäkringen gäller

Avställningsförsäkringen gäller endast i Sverige.

Vad försäkringen omfattar

Försäkringens omfattning framgår av ditt försäkringsbrev.

Självrisk

Självriskens framgår av ditt försäkringsbrev.

D.2 Husvagn

Vad du får ersättning för

DET HÄR	MEN INTE DET HÄR
1. Förlust av och skada på egendom som är försäkrad enligt avsnitt B, Försäkrad egendom för husvagn, om skadan uppkommer i samband med brand-, glasrute-, stöld- eller vagnskada på fordonet.	1. Förlust av och skador på egendom som inte är försäkrad enligt avsnitt B, Försäkrad egendom för husvagn.
2. Ansvarsskada det vill säga skadeståndskrav som du kan utsättas för som ägare till husvagnen och som du enligt svensk lag är skyldig att betala.	2. a) Skada på egendom i eller på husvagnen. b) Skada som kan ersättas från trafikförsäkringen för dragbilen till husvagnen.

Aktsamhetskrav

- Personlig löseegendom ska förvaras i låst fordon.
- Dragfordonets maximala dragvikt får inte överskridas.
- Lämnas uppställningsplatsen mer än 7 dagar ska förtält och lös egendom monteras ner och förvaras inlåst.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättningen minskas, normalt med 25%. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Högsta ersättningsbelopp

Förlorad eller skadad egendom enligt avsnitt B, Försäkrad egendom (punkt 2)

– högst 50 000 kronor

Vattenskadad egendom enligt avsnitt B, Försäkrad egendom (punkt 1-2)

– högst 35 000 kronor

Ansvarsskada vid personskada högst 5 000 000 kronor

sakskada högst 1 000 000 kronor

Självrisk

De självrisker som anges i ditt försäkringsbrev.

Vid ansvarsskada 1 000 kronor.

D.3 Lätt släp

Aktsamhetskrav

- Släpet får inte utsättas för onormala påfrestningar.
- Släpets maximallast får inte överskridas.
- Last i och på släpet ska stivas och emballeras med omsorg och varsamhet.
- Dragfordonets maximala dragvikt får inte överskridas.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättning minskas, normalt med 25%. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

D.4 Särskilt stöldskydd – larm

Aktsamhetskrav

Fordonet ska utöver det ordinarie stöldskyddet vara försett med ett av oss godkänt larm som också är satt i funktion.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättning minskas, normalt med 25%. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

D.5 Särskilt stöldskydd – elektroniskt stöldskydd

Aktsamhetskrav

Fordonet ska utöver det ordinarie stöldskyddet vara försett med ett av oss godkänt elektroniskt stöldskydd (immobiliser) som också är satt i funktion.

Kommer nyckel, startkort eller liknande till personbil av årsmodell 1999 eller yngre bort, ska den omedelbart avkodas av auktoriserad verkstad.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättning minskas, normalt med 25%. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

D.6 Särskilt stöldskydd – spårsändarutrustning

Aktsamhetskrav

Fordonet ska utöver det ordinarie stöldskyddet vara försett med en av oss godkänd spårsändarutrustning som också är satt i funktion.

Om aktsamhetskraven inte följs

Ersättning minskas, normalt med 25%. Regler om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

E. Ersättnings- och värderingsregler

E.1 Ersättnings- och värderingsregler

Vad vi ersätter

Du får ersättning för direkta ekonomiska förluster. Detta medför att ålder och slitage påverkar ersättningen.

Som direkt ekonomisk förlust betraktas inte:

- affektionsvärde som gått förlorat.
- förlorad arbetsförtjänst i samband med egendomsskada.
- besvär och olägenheter som kan uppstå, till exempel att du måste använda kollektiva trafikmedel istället för det egna fordonet.
- värdet av eget arbete nedlagt efter skadan om inte annat avtalats.
- värdet av eget arbete som du nedlagt på ditt eget fordon, till exempel egenhändigt utförda reparationer.

Vad som inte ersätts

- Slitage och normal förbrukning.
- Kostnad för förbättring eller förändring av fordonet i samband med reparation.
- Merkostnad till följd av att du inte följt våra anvisningar om inköpsställe.
- Kostnad för lackering som inte motsvarar den som fordonet har i det seriemässiga utförandet. Vi betalar kostnad för din egen varumärkes- eller mönsterskyddade firmasymbol och för din egen reklamtext i anslutning till dessa.
- Eventuell värdeminskning efter reparation av skada.
- Merkostnad på grund av:
  - reparation på övertid
  - frakt av reservdelar på annat sätt än med sedvanligt transportmedel, såvida inte vi i förväg lämnat särskilt godkännande.
- Normalt slitage när fordonet använts vid stöld eller annat tillgrepp.
- Förlust eller olägenhet på grund av att fordonet inte kunnat användas, såvida vi inte särskilt åtagit oss det i försäkringsavtalet.
- Mervärdeskatt, när du eller ägaren är redovisningsskyldig för sådan, för den del du eller ägaren kan göra avdrag för.
- Kostnad för telefonsamtal och porto i skadereglering.

Hur vi ersätter

Vi avgör på vilket sätt du ska få ersättning:

- reparation
- kontant ersättning.
- återanskaffning, dvs inköp av likadant eller närmast motsvarande egendom.

Vid återanskaffning eller reparation avgör vi var inköp respektive reparation ska göras. Vi avgör även vilken reparationsmetod som ska tillämpas. Reparationen ska vara fackmannamässigt utförd och till skälig kostnad. Vid bilhyra och bärgning avgör vi vilken leverantör som ska anlitas.

Viktigt!

- Vid reparation har vi rätt att företräda dig som ombud hos den som utför reparationen. Men det är du som är beställare hos verkstaden. Detta för att konsumenttjänstlagens bestämmelser avseende bland annat reklamation ska gälla för dig. Det är alltså upp till dig att godkänna eller reklamera utfört arbete.
- Du ska alltid kontakta oss innan reparation, bärgning, återanskaffning och bilhyra. Om så inte sker begränsas vår ersättningskyldighet till vad det skulle ha kostat om du anlitat våra avtalade leverantörer.

Äganderätten till ersatt egendom

Vi övertar äganderätten till ersatt egendom och till ersatta delar om inget annat avtalats.

Bärgning och hämtning

Om skada är ersättningsbar, betalar vi också nödvändig bärgning till närmaste verkstad som kan reparera.

Vid skada utomlands betalar vi också transport till närmaste verkstad i Sverige som kan reparera, om vi anser att sådan transport är nödvändig.

Efter stöld eller tillgrepp betalar vi dina skäligena kostnader för att hämta fordonet.

Finns särskilda skäl, kan vi hämta fordonet.

Vi avgör om transport till fordonets hemort eller till annan ort ska betalas.

Hur fordonet och utrustningen värderas

Kontantersättning grundas på fordonets värde i allmänna handeln omedelbart före skadan, marknadsvärdet. Detta gäller även utrustning om inget annat sägs.

Vid reparation ska om möjligt skadade delar bytas mot likvärdiga begagnade delar. Samma regel gäller för skadad utrustning.

Nybilersättning för personbil

Med nybilersättning menas att det skadade fordonet ersätts med nytt fordon av samma eller likvärdigt fabrikat och typ.

Skadad personbil, såld ny av svensk generalagent, vilken tillverkats seriemässigt och är i seriemässigt utförande, ersätts med en ny bil av samma fabrikat och modell som den skadade. Samtidigt skadad fast monterad utrustning ersätts med ny om den ingick i bilens nypris exempelvis dragkrok och motorvärmare. Nybilersättning lämnas under förutsättning att skadan inträffat inom ett år efter det att bilen registrerades första gången och du ägt bilen oavbrutet under denna tid bilen körts högst 2 000 mil reparationskostnaden beräknas överstiga

- för bil som är högst 1 år och körts högst 2 000 mil:
50 % av den skadade bilens marknadsvärde vid skadetillfället.

Om motsvarande bil inte längre finns på nybilsmarknaden, ersätter vi med senast kända cirkapris inklusive moms och annan varuskatt för ny bil.

Om det finns särskilda skäl, har vi rätt att betala dig ett belopp som motsvarar vad vi skulle betalat, för att återanskaffa motsvarande ny bil.

Nybilersättning gäller även när skadan omfattas av vagnskadegaranti som handläggs av Trygg-Hansa om nybilersättning inte ingår i generalagentens vagnskadegaranti. Den del som kan ersätta genom vagnskadegarantin ersätts inte genom försäkringen. Nybilersättning ersätter mellanskillnaden mellan marknadsvärdet och nypriset.

Avskrivningsregler för viss utrustning till fordonet

Egendom värderas till vad det kostar att köpa ny likvärdig egendom i sådant skick den hade omedelbart före skadetillfället, det vill säga marknadsvärde. Kan inte marknadsvärdet fastställas, exempelvis på grund av att egendomen saknas, tillämpas avdrag för ålder enligt schablonavdragen enligt nedan.

Ljud- och bildutrustning, batterier, förtält mm (avskrivning i procent)

Föremål	Ålder	-1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år
1. Ljud- och bildutrustning	0	10	20	30	40	50	75	75	80	80
2. Navigationsutrustning	0	10	20	30	40	50	75	75	80	80
3. Bilbatteri	0	25	40	60	80	100	100	100	100	100
4. Batteri till elfordon	0	25	50	75	100	100	100	100	100	100
5. Förtält och markis till husvagn	0	15	30	50	60	70	80*	80*	80*	80*
6. Kapell och cabriolet	0	0	0	15	30	50	60	70	80*	80*
7. Lättmetallfälgar	0	15	15	15	30	50	60	70	80	80
8. Däcktrycksövervakning (TPMS)	0	15	30	45	60	75	90	100	100	100

* = om det är funktionsdugligt

Däck (avskrivning i procent)

Körda mil	Sommardäck
-500	10
501 - 1000	20
1001 - 1500	30
1501 - 2000	40
2001 - 2500	50
2501 - 3000	60
3001 - *	100

* eller mer än 5 år gamla

Vinterdäck (avskrivning i procent)

Körda mil	Antal använda säsonger			
	1	2	3	4
Vinterdäck	20	40	60	80*

* Om däcken är funktionsdugliga och har godkänt mönster.

F. Premien för din försäkring

F.1 Hur din premie bestäms

Det är en rad omständigheter som påverkar sannolikheten för att du och ditt fordon ska råka ut för skador. Dessa omständigheter bestämmer priset på din försäkring och de viktigaste framgår även på ditt försäkringsbrev.

Viktigt!

Om du har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter när försäkringen tecknades gäller vad som sägs i Reglerna om nedsättning i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Var du bor

Det är skillnad mellan riskerna för skador i olika delar av landet, till exempel mellan stora städer och glesbygd. Därför har den ort där du är bosatt betydelse för premienivån.

Landet är indelat i premieområden efter de riskförhållanden som råder.

Premieområdet bestäms av var du är eller borde vara folkbokförd (i regel den fasta bostadsadressen).

Använder du fordonet i egen rörelse, bestämmer driftställets adress premieområdet.

Ändras den adress som finns i försäkringsbrevet och som bestämmer premieområdet får vi automatiskt uppgift om det från SPAR. Om den adress som SPAR har (din mantalsskrivningsadress) inte stämmer måste du själv anmäla detta till oss.

Hur mycket du kör

Tror du att du kommer att köra längre än du uppgivit, ska du genast anmäla det till oss. Annars riskerar du minskad ersättning vid eventuell skada. Reglerna om nedsättning finns i avsnitt G.4 Begränsningar av vårt ansvar.

Har du anmält för lång körsträcka, betalar vi den del av premien, som du betalt för mycket. Du ska begära återbetalning inom 6 månader efter försäkringsårets slut.

Vi har rätt att begära uppgifter om:

– antal körda mil – vägmätarställning – beräknad körsträcka.

Lämnar du inte begärda uppgifter, har vi rätt att höja din körsträcka.

Vilket fordon du har

Fabrikat, typ och årsmodell påverkar också premien eftersom kostnaderna för skador varierar med dessa faktorer.

Vem du är

Ålder är en annan faktor som i varierande utsträckning påverkar risken för att du ska drabbas av skada.

G. Försäkringsregler

G.1 Försäkringsregler

Försäkringsgivare

Försäkringsgivare för denna försäkring är Codan Forsikring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial. Danske Finanstilsynet är tillsynsmyndighet.

När vi skriver du och dig menar vi den som ingått avtal om försäkring med oss det vill säga försäkringstagare. Med uttrycket försäkrad menar vi samtliga som försäkringen gäller för.

G.2 Avtalet

Försäkringstid och ansvarstid

Försäkringstiden är den tid för vilken försäkringsavtalet träffas. Försäkringstiden framgår av försäkringsbrevet. Saknas utredning om när avtalet har träffats, ska det anses ha skett klockan 00.00 dagen efter den dag då vi tog emot ansökan om försäkring. Försäkring gäller till och med försäkringstidens sista dag.

Om försäkringen ska tecknas genom att du betalar premie eller om försäkringen i annat fall är giltig bara om premien betalas innan försäkringstiden börjar, inträder vårt ansvar klockan 00.00 dagen efter den dag då premien kommit oss tillhanda. Du anses ha betalt premien när du lämnat ett betalningsuppdrag avseende premie till en bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

Vi ansvarar endast för skada genom händelse som inträffar under försäkringstiden om inte annat särskilt anges i försäkringsvillkoren. Om skada uppkommit successivt ansvarar vi endast för den del av skadan som uppkommit under försäkringstiden hos oss.

Förnyelse av försäkringen

Vid försäkringstidens utgång förnyas försäkringen automatiskt, om inte annat framgår av avtalet eller omständigheterna. Förnyelse sker dock inte vid försäkringstidens utgång om

- försäkringen har sagts upp att upphöra vid denna tidpunkt, eller
- du har tecknat en motsvarande försäkring hos ett annat bolag.

Har du inte meddelat oss att försäkringsbehovet upphört behåller vi den erlagda premien för den tid försäkringen efter förnyelsetidpunkten varit gällande.

Din rätt att säga upp försäkringen

Vill du säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång, får du göra uppsägningen när som helst dessförinnan.

Du får säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång om,

- vi väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt gällande lag eller enligt försäkringsavtalet,
- försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet,
- vi har ändrat försäkringsvillkoren under försäkringstiden,
- försäkringen har förnyats enligt avsnittet Förnyelse av försäkring och du ännu inte betalat premie

för den nya premieperioden,

- det i annat fall föreligger en ny omständighet av väsentlig betydelse för försäkringförhållandet, eller
- i samband med skada.

Uppsägningen får verkan dagen efter den dag då vi tog emot uppsägningen. Försäkringen kan också sägas upp med verkan från och med viss dag i framtiden.

Om du, efter förnyelse enligt avsnittet Förnyelse av försäkring tecknar en motsvarande försäkring hos ett annat bolag utan att betala premie för den förnyade försäkringen, anses denna uppsagd med omedelbar verkan.

Vår rätt att säga upp försäkringen

Vi får säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång. Uppsägningen ska göras skriftligt och sändas till dig senast 1 månad innan försäkringstiden går ut. Den ska för att få verkan innehålla en förfrågan om du vill ha försäkringen förnyad. Begär du att försäkringen ska förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl att vägra försäkring med hänsyn till risken för framtida försäkringsfall, den befarade skadans omfattning, den avsedda försäkringens art eller någon annan omständighet.

Vi får säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång, bara om du eller de försäkringen gäller för, grovt har åsidosatt sina förpliktelser mot oss eller om det annars finns synnerliga skäl.

Uppsägningen ska göras skriftligen och med 14 dagars uppsägningstid, räknat från det att vi skickade den. Uppsägningen ska ske utan oskäligt dröjsmål från det att vi fick kännedom om det förhållande som den grundas på.

Tvist om rätten att behålla en försäkring

Har vi vägrat att förnya försäkringen ska talan väckas inom 6 månader från det att vi avsänt meddelande om sitt beslut, uppgift om skälen för detta och upplysning om vad du ska göra för att få beslutet prövat. Väcks inte talan inom denna tid är rätten till att föra talan förlorad.

Ändring av försäkringsvillkoren

Vill vi ändra försäkringen i samband med en förnyelse ska bolaget skriftligen ange ändringen senast i samband med kravet på premie för den förnyade försäkringen. Den förnyade försäkringen gäller då för den tid och på de villkor som vi angivit.

På begäran av oss kan försäkringsvillkoren ändras under försäkringstiden om det finns synnerliga skäl för ändringen. För en sådan ändring gäller det som sägs om uppsägning i avsnittet Vår rätt att säga upp försäkringen.

G.3 Premie

När ska premien betalas

Första premien för försäkringen ska betalas senast 14 dagar efter den dag då vi avsänt krav på premie till dig. Detta gäller inte om försäkringen ska tecknas genom att du betalar premien eller om försäkringen annars är giltig bara under förutsättning att premien betalas innan försäkringstiden börjar.

Premien för en senare premieperiod ska betalas senast 1 månad från den dag då vi avsände krav på premien till dig. Om premieperioden är högst 1 månad, ska premien betalas på periodens första dag.

Uppsägning på grund av dröjsmål med premien

Betalas inte premien i rätt tid, får vi säga upp försäkringen, om inte dröjsmålet är av ringa betydelse. Uppsägningen ska sändas till dig.

Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den avsändes, om inte premien betalas inom denna frist. Uppsägningen ska innehålla en uppgift om detta. Saknas denna uppgift, får uppsägningen ingen verkan. Gör du sannolikt att uppsägningen har försenats eller inte kommit fram på grund av omständigheter som du inte har kunnat råda över, får uppsägningen verkan tidigast en vecka efter den dag då den kom fram. En uppsägning på grund av dröjsmål med premien får verkan senast 3 månader efter den dag då vi avsände den.

Om du inte har kunnat betala premien i rätt tid på grund av svår sjukdom, frihetsberövande, utebliven pension eller utebliven lön från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder, får uppsägningen verkan tidigast 1 vecka efter det att hindret fallit bort och senast 3 månader efter fristens utgång.

Premiebetalning sedan försäkring upphört

Om du betalar premien efter det att försäkringen upphört enligt avsnittet Uppsägning på grund av dröjsmål med premien, anses detta som en begäran om en ny försäkring på samma villkor från och med dagen efter då premien betalades. Vill vi inte meddela försäkring enligt din begäran, ska en underrättelse om detta sändas till dig inom 14 dagar från den dag då premien betalades. Annars anses en ny försäkring ha tecknats i enlighet med din begäran.

Tilläggspremie

Höjs den avtalade premien under försäkringstiden, ska tilläggspremien betalas senast 14 dagar från den dag då vi avsände ett krav på tilläggspremien till dig.

Om en tilläggspremie inte betalas i rätt tid, får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats. En sådan ändring får verkan tidigast 14 dagar efter det att en underrättelse om omräkningen har skickats till dig.

Betalning genom betalningsförmedlare

Du anses ha betalat premien när du lämnat ett betalningsuppdrag avseende premien till bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

Återbetalning av premie

Upphör försäkringen i förtid har vi bara rätt till den premie som skulle ha betalats om avtal hade slutits för den tid under vilket bolaget har varit ansvarigt. Har högre premie betalats, ska vi betala tillbaka det överskjutande beloppet. Är försäkringsavtalet ogiltigt enligt 4 kap. 2§ första stycket försäkringsavtalslagen (2005:104), får vi ändå behålla betald premie för förfluten tid.

Påminnelseavgift

Betalas inte premien i rätt tid är du skyldig att betala en påminnelseavgift.

Särskild bestämmelse för trafik-, halv- och helförsäkringspremie

Vi har rätt att till Trafikförsäkringsföreningen överlåta fordran avseende obetald premie för trafikförsäkring och halv- och helförsäkring.

G.4 Begränsningar av vårt ansvar

I detta försäkringsavtal avses med aktsamhetskrav detsamma som i försäkringsavtalagen (2005:104) benämns som säkerhetsföreskrift.

Upplyningsplikt

Du är skyldig att på vår begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring ska meddelas. Detsamma gäller om du begär att få försäkringen utvidgad eller förnyad. Du ska ge riktiga och fullständiga svar på våra frågor.

Om du inser att vi tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen, är du skyldig att utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Om du vid fullgörandet av din upplysningsplikt har förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder, är avtalet ogiltigt enligt vad som sägs i lagen (1915:218) om avtal och rättshandlingar på förmögenhetsrättens område och vi är fria från ansvar för försäkringsfall som inträffar därefter.

Har du annars uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt din upplysningsplikt, kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter. Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen.

Trafikskadeersättningen får inte sättas ned även om du vid försäkringens tecknande lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som lett till för låg premie. Vi har dock rätt att erhålla rätt premie för risken.

Riskökning

Du är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss samtliga ändrade förhållande som är av väsentlig betydelse för riskens bedömning.

Om du försummar att anmäla en sådan riskökning kan ersättningen från försäkringen sättas ned på samma sätt som vid brott mot upplysningsplikten.

Trafikskadeersättningen får inte sättas ned även om du vid försäkringens tecknande lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som lett till för låg premie. Vi har dock rätt att få rätt premie för risken.

Framkallande av försäkringsfallet

Om den försäkrade uppsåtligen har framkallat ett försäkringsfall, lämnas inte ersättning från försäkringen såvitt angår honom. Detsamma gäller i den mån den försäkrade uppsåtligen har förvärrat följderna av ett försäkringsfall.

Har den försäkrade genom grov vårdslöshet framkallat försäkringsfall eller förvärrat dess följder, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebär en betydande risk för att skadan skulle inträffa.

Då skadan framkallats genom vårdslöshet som inte är grov i samband med brott mot ett aktsamhetskrav eller säkerhetsföreskrift i försäkringsvillkoren, har

Vi har rätt att sätta ned försäkringsersättningen med ett skäligt belopp.

Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen. För nedsättning av trafikskadeersättning gäller reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

Om du inte följt aktsamhetskraven

Har den försäkrade inte följt aktsamhetskrav/säkerhetsföreskrift i försäkringsavtalet eller en författning som villkoret hänvisar till, kan försäkringsersättningen, såvitt angår honom, sättas ned med ett skäligt belopp. Nedsättning sker efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan.

Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen.

Den försäkrades räddningsplikt

När ett försäkringsfall inträffar eller kan befaras vara omedelbart förestående, ska den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att hindra eller minska skadan och, om någon annan är ersättningskyldig, för att bevara den rätt vi kan ha mot denne.

Har den försäkrade uppsåtligen åsidosatt sina skyldigheter enligt första stycket, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade har åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebär en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet.

Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen.

De anvisningar som vi lämnat ska följas. Vi ersätter försvarliga kostnader som du har till följd av åtgärder som avses i första stycket. Försvarliga räddningskostnader ersätts även om högsta ersättningsbeloppet enligt villkoren överskrids. Ersättning lämnas inte om du har rätt till ersättning enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande.

Försummelse att anmäla försäkringsfall med mera

Om den ersättningsberättigade underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål, eller åsidosätter sin skyldighet att medverka i skadutredningen och försummelsen leder till skada för oss, kan försäkringsersättningen sättas ned med ett efter omständigheterna skäligt belopp. Om den försäkrade vid ansvarsförsäkring har gjort sig skyldig till sådan försummelse som sägs i första meningen, har vi i stället rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utgivit till den skadelidande. Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen.

Oriktiga uppgifter under skaderegleringen

Om den försäkrade eller någon annan som begär ersättning av oss efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgivit, förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till honom sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Nedsättningen kan i allvarigare fall leda till att du eller annan som begär ersättning från oss blir helt utan ersättning.

Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen.

Nedsättning av försäkringsersättningen

Har den försäkrade åsidosatt sina förpliktelser enligt försäkringsavtalet minskas försäkringsersättningen med ett skäligt avdrag. I vilken mån nedsättning ska ske avgörs efter vad som är skäligt med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter. Av betydelse är om åsidosättandet skett med uppsåt eller i annat fall graden av oaktksamhet. Hänsyn tas till om det föreligger förmildrande omständigheter eller om nedsättningen skulle bli oskäligt stor. Vid allvarliga brott mot dina förpliktelser kan ersättningen helt falla bort.

Vid nedsättning tas även hänsyn till hur länge förpliktelsen åsidosatts, om egendomen är stödbegärlig, egendomens värde, placering och exponering samt om händelsen inträffat i tätort, storstad eller på landsbygd.

Har den försäkrade åsidosatt en särskild angiven aktsamhetskrav/säkerhetsföreskrift i villkoren, kan ersättningen sättas ned på det sätt som särskilt anges i det aktuella villkorsavsnittet.

Identifikation med den försäkrade

Med ditt handlande likställs handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen i fall som framgår av avsnitten Framkallande av försäkringsfall, Om du inte följt aktsamhetskraven, Din räddningsplikt, Försummelse att anmäla försäkringsfall, Oriktiga uppgifter under skaderegleringen eller i övrigt vid åsidosättande av aktsamhetskrav i villkoren.

Undantag från bestämmelserna om begränsning av vårt ansvar

Ersättning får inte sättas ned på grund av,

- ringa oaktksamhet,
- handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd (se 30 kap. 6§ brottsbalken) eller som var under 12 år, eller
- handlande som avsåg att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

Vid ansvarsförsäkring tillämpas inte bestämmelserna om nedsättning av ersättning för skada som orsakats eller förvärrats genom grov vårdslöshet eller om aktsamhetskraven inte följts eller vid brott mot räddningsplikt i förhållande till den skadelidande. Om den försäkrade inte enligt någon författning är skyldig att ha någon ansvarsförsäkring som omfattar skada, är vi skyldiga att lämna ersättning bara i den utsträckning denna inte kan utges av dig.

G.5 Reglering av skada

Anmälan och ersättningskrav

Skada ska anmälas till oss utan dröjsmål. Dessutom ska den som gör anspråk på försäkringsersättning,

- vid stöld, skadegörelse eller rån, göra polisanmälan,
- vid skada som inträffat under transport, anmäla skadan till transportföretaget,
- lämna specificerat krav på ersättning,
- i skälig omfattning styrka innehav och värde av stulen egendom,

- om annan försäkring gäller för samma skada, upplysa oss om detta,
- på begäran av oss lämna upplysningar och tillhandahålla verifikationer, bevis, läkarintyg och andra handlingar som bolaget behöver för att reglera skadan,
- på begäran av oss medverka i polisens utredning av ärendet,
- på begäran sammanträffa med vår personal eller uppdragsgivare som bolaget anlitat, och
- i övrigt följa angivna aktsamhetskrav i villkoren.

Besiktning

Den som begär ersättning är skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra på exempelvis skadeplassen, annan plats eller av fordon.

Reparation

Reparation får ske endast efter vårt godkännande. Beträffande valet av reparatör, reparationsmetod och material ska våra anvisningar följas. Skadade föremål ska behållas, om inte vi medger annat.

Det åligger dig såsom ägare av fordonet att efter vårt medgivande beställa reparation samt godkänna eller reklamera utfört arbete.

I brådskadade fall får sådan reparation utföras som är nödvändig för att färden med fordonet ska kunna fortsättas. En förutsättning för detta är att reparation sker efter samråd med oss. Lämna anvisningar ska följas.

Du ska som ägare av den försäkrade egendomen efter vårt medgivande beställa reparation samt godkänna eller reklamera denna.

Påföljd

Åsidosätter den försäkrade åligganden enligt avsnitten; Anmälan och ersättningskrav, Besiktning och Reparation kan ersättningen minskas eller falla bort.

Se vidare avsnitten Försummelse att anmäla försäkringsfall med mera, Oriktiga uppgifter under skaderegleringen.

Utbetalning av ersättning

Åsidosätter den försäkrade åligganden enligt avsnitten; Anmälan och ersättningskrav, Besiktning och Reparation kan ersättningen minskas eller falla bort.

Se vidare avsnitten Försummelse att anmäla försäkringsfall med mera, Oriktiga uppgifter under skaderegleringen.

Tiden för utbetalning av försäkringsersättning

Vi ska betala ersättning senast 1 månad efter det att du gjort vad som angetts i avsnitten Anmälan och ersättningskrav, Besiktning och Reparation. När det gäller egendom som repareras eller återanskaffas ska vi betala försäkringsersättning senast 1 månad efter det att du visat att egendomen reparerats eller återanskaffats.

Vi ska betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635), om inte betalning sker i tid. Under polisutredning eller värdering enligt avsnittet Om det blir tvist om värdet på försäkrad egendom, betalar vi endast den ränta som motsvarar Riksbankens vid varje tid gällande referensränta. Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 100 kronor.

Om den som begär ersättning uppenbarligen har rätt till åtminstone visst belopp, betalar vi detta i avräkning på den slutliga ersättningen.

Trafikskadeersättning ska utbetalas enligt reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

Dubbelförsäkring

Om samma intresse försäkrats mot samma risk hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade meddelat försäkring.

Den försäkrade har dock inte rätt till högre ersättning sammanlagt från bolagen än vad som svarar mot skadan. Överstiger summan av ansvarsbeloppen skadan, fördelas ansvaret mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

Underförsäkring

Försäkringsbeloppet ska motsvara värdet av försäkrad egendom eller annat försäkrat intresse enligt villkorens ersättnings- och värderingsregler. Understiger försäkringsbeloppet i betydande mån detta värde, kan ersättningen från försäkringen sättas ned i förhållande till underförsäkringen.

G.6 Preskription av rätt till ersättning

D1. Försäkringsersättning

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om den som vill ha försäkringsskydd har framställt anspråket till försäkringsbolaget inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

Om talan inte väcks enligt denna paragraf, går rätten till försäkringsskydd förlorad.

Om en talefrist eller preskriptionstid löper vid den tidpunkt då ett förfarande vid en nämnd för alternativ tvistlösning inleddes, löper fristen tidigast ut en månad efter avslutat förfarande i nämnden.

Äldre bestämmelser avseende preskription, gäller för försäkringsavtal som har ingåtts före den 1 januari 2015 och inte förnyats därefter (äldre försäkringar), om inte annat följer av stycket nedanför.

Bestämmelserna i detta villkor avseende preskription, tillämpas även på äldre försäkringar, om det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd inträder efter den 1 januari 2015.

2. Trafikskadeersättning

Den som vill ha ersättning enligt denna lag måste väcka talan inom 10 år från skadehändelsen.

Om den skadelidande begär omprövning enligt 5 kap. 5§ skadeståndslagen (1972:207), får talan dock väckas inom 3 år från tidpunkten när det förhållande som ligger till grund för omprövningsyrkandet inträdde.

Om den som vill ha ersättning har anmält skadan till försäkringsgivaren inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst 6 månader från det att försäkringsgivaren har förklarat sig ha tagit slutlig ställning till anspråket. I övrigt gäller vad som framgår av försäkringsvillkoren och försäkringsavtalslagen (2005:104) och Trafikskadelagen (1975:1410).

G.7 Regler i särskilda fall

Leverantörsgaranti

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

Krigsskador

I Sverige

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror.

Utanför Sverige

Försäkringen lämnar ersättning under förutsättning att skada inträffat genom krig eller andra ovan nämnda oroligheter inom 3 månader räknat från oroligheternas utbrott och att fordonet fanns i det drabbade området före utbrottet och oavbrutet fram till den dag då skadan inträffade. En annan förutsättning är att den försäkrade inte deltagit i händelserna eller tagit befattning därmed som rapportör eller dylikt och inte heller låtit någon annan använda fordonet för sådana ändamål.

Under samma förutsättningar betalar vi, genom Bärgning, nödvändiga merutgifter för hemresa. Genom stöld och inbrott, förlust av fordonet på grund av att det konfiskerats eller lämnats kvar vid evakuering.

Vid skada där trafikskadelagen är tillämplig gäller trafikförsäkringen.

Dammbrott

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade skadehändelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte i något fall för skada, förlust, anspråk eller krav vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakas av eller står i samband med brott i damm. Med damm avses i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten. Undantaget i första stycket avser inte avsnittet Rättsskydd.

Trafikskadeersättning ska utbetalas enligt reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

Terrorhandling

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade händelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet, gäller försäkringen inte för skada som orsakats av eller står i samband med eller annars är en följd av spridning eller användning av biologiska eller kemiska ämnen eller kärnavfall eller andra ämnen med skadlig strålning i samband med eller i följd av terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämma befolkningen
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra en viss åtgärd eller allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, och ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Atomskador

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

Force Majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärder eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Annat avtal

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande åtagande.

Har du vid köp av egendom tecknat särskild försäkring gäller din motorförsäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den särskilda försäkringen.

Om det blir tvist om värdet på försäkrad egendom

Vid tvist om värdet på skadad egendom ska på begäran av någon av parterna en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen ska vara auktoriserad av svensk handelskammare om inte parterna enats om annat.

Värderingsmannen ska tillämpa villkorens värderingsregler. Parterna får lägga fram egen utredning och lämna egna synpunkter. I sitt utlåtande ska värderingsmannen ange hur han beräknat skadans värde. Han ska lämna sitt utlåtande inom tre månader sedan han blivit utsedd.

Av ersättningen till värderingsmannen ska du betala 750 kronor. Om skadan genom värderingsmannens utlåtande värderas till högre belopp än det som vi erbjudit, betalar dock bolaget hela kostnaden.

Regressrätt

Vi inträder i den försäkrades rätt till skadestånd med anledning av skadan, i den mån den omfattas av försäkringen och har ersatts av bolaget.

Regress ska inte ske mot den som framför det försäkrade fordonet i trafik och då orsakar skada av våda eller genom enkel vårdslöshet. Denna begränsning gäller inte regress mot den som är ansvarig för skada som ersätts genom Stöld och inbrott eller orsakas i samband med rattfylleri.

I samma utsträckning som vi har betalat ersättning från trafikförsäkring, har vi enligt trafikskadelagen (1975:1410) rätt att kräva tillbaka ersättning av den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller vårdslöshet i förening med rattfylleri. Dessutom kan vi enligt trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg, samt mot den som är ansvarig för skada enligt lagen om produktansvar.

Den försäkrade får inte träffa avtal med den som är ansvarig för skadan som innebär att vår regressrätt inskränks. Om det sker har vi rätt att kräva tillbaka det belopp, som motsvarar inskränkningen, av dig.

Överlåtelse av fordran

I samma utsträckning som vi har utbetalt ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning från den som är ansvarig eller i annat fall betalningsskyldig för skadan.

Äganderätt till ersatt egendom

Vi övertar äganderätten till ersatt egendom om inget annat avtalats.

Tredje mans rätt enligt försäkringsavtalet

Försäkringen gäller till förmån för dig och annan som omfattas av försäkringen. För trafikskadeersättning gäller reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

Tillämplig lag

För försäkringsavtalet gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna finns i försäkringsavtalslagen (2005:104) och trafikskadelagen (1975:1410). Tvist med anledning av försäkringsavtalet ska handläggas vid svensk domstol och med tillämpning av svensk lag.

Gemensamt skadeanmälningsregister

Trygg-Hansa äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador med anledning av denna försäkring.

H. Om du inte tycker som vi

H.1 Vad gör du om du inte tycker som vi

Vänd dig först till den skadereglerare som har hand om ärendet. Ett samtal kan ge kompletterande upplysningar och eventuella missförstånd kan klaras upp. Tycker du inte att du fått rättelse, vänd dig då till skadereglerarens närmaste chef. Om du efter förnyad kontakt med oss ändå inte är nöjd finns följande möjligheter att få ärendet omprövat.

Försäkringsnämnden för Trygg-Hansa

Försäkringsnämnden är en från bolaget fristående och opartisk instans som kan överpröva beslut som fattats av bolaget. I nämnden är ordföranden domare eller annan framstående jurist och endast sekreteraren är från Trygg-Hansa. Nämnden prövar inte alla typer av tvister, exempelvis ärenden som rör medicinska frågor och ärr, eller där nämnden anser att muntlig bevisning behövs. Nämnden prövar inte heller ärenden där anspråket är lägre än 1 000 kronor, eller högre än 1 miljon kronor. Nämndens beslut är bindande för Trygg-Hansa.

Mer information kring nämnden och hur du gör en anmälan hittar du på vår hemsida www.trygghansa.se. Din begäran om prövning måste inkomma senast sex månader efter det att vi har meddelat slutligt beslut.

Försäkringsnämnden
106 26 Stockholm
forsakringsnamnden@trygghansa.se

Allmänna Reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en myndighet som prövar tvister mellan konsumenter och näringsidkare. Det är konsumenten som gör anmälan. Anmälan till ARN ska ha kommit in senast ett år efter det att konsumenten reklamerat till försäkringsbolaget. Försäkringsbolaget yttrar sig sedan över anmälan. Nämnden rekommenderar en lösning av tvisten.

Allmänna reklamationsnämnden,
Box 174, 101 23 Stockholm,
www.arn.se, arn@arn.se, tel 08-508 860 00

Trafikskadenämnden (TSN)

Om du råkat ut för en personskada i trafiken kan du ha rätt till ekonomisk ersättning i form av trafikskadeersättning.

Trafikskadenämnden är fristående från försäkringsbolagen. Nämnden finns till för att den som skadats ska få en rättvis och skälig ersättning utifrån gällande lagstiftning och praxis. Vissa ersättningsfrågor är obligatoriska att pröva i nämnden.

I andra frågor där du inte är nöjd med bolagets slutliga beslut kan du ansöka om tvistlösning hos Trafikskadenämnden. Mer information finns på nämndens hemsida www.trafikskadenamnden.se

Nämnden för Rättsskyddsfrågor (FNR)

FNR är en nämnd för alternativ tvistlösning vid tvister rörande rättsskyddsförsäkring samt trafikförsäkring vid åtagande om juridiskt biträde vid reglering av personskada. Anmälan till FNR ska göras senast 12 månader från det att klagomålet lämnades in till försäkringsbolaget. Försäkringsbolaget yttrar sig över anmälan och därefter lämnar FNR ett rådgivande yttrande.

Svensk Försäkrings Nämnder,
Nämnden för Rättsskyddsfrågor,
Box 24067, 104 50 Stockholm
www.forsakringsnamnder.se

Allmän Domstol

Oavsett om nämndprövning skett eller inte kan kunden i de flesta fall ta upp tvisten till rättslig prövning i allmän domstol. Beträffande tvister om skadans värde gäller speciella regler. Se vidare i avsnittet Försäkringsregler.

Du kan också få upplysningar och vägledning i försäkringsfrågor av

Konsumenternas försäkringsbyrå
Box 24215, 104 51 Stockholm
Tel 08-22 58 00
www.konsumenternasforsakringsbyra.se

Kontakta oss gärna

- Ring oss på **0771-31 10 00**
- Eller besök oss på **www.aktsam.se**